

แค่นี้ 5ส ก็ไม่ล่มแล้ว

คำอธิบาย
พิเศษ

1

การทำซ้ำ ๆ นี้แหละทำให้

เกิดประสิทธิผล

■ ทำสะอาด สะดวก สะอาดซ้ำ ๆ

5ส ประกอบด้วย **สะสาง สะดวก สะอาด สุขลักษณะ และ สร้างนิสัย** แต่สิ่งที่เป็นตัวขับเคลื่อนจริงนั้น คือ **3ส สะสาง สะดวก สะอาด** ในกิจกรรม **5ส** สิ่งที่สำคัญคือ **3ส** นี้เอง

สามารถอธิบาย 3ส อย่างคร่าว ๆ ได้ว่า **สะสาง** คือ **ทั้งสิ่งที่ไม่ต้องการ สะดวก** คือ **นำของที่ใช้แล้วเก็บที่เดิม สะอาด** คือ **ทำสิ่งสกปรกให้สะอาด** ถ้าไม่ทำซ้ำ 3ส ก็ไม่เกิดประสิทธิผล ถ้าเลิกทำซ้ำก็จะกลับไปเป็น **สภาพก่อนเริ่มทำ 3ส**

● สะสาง ซ้ำแล้วซ้ำอีก

เมื่องานหนึ่งเสร็จสิ้นแล้ว สิ่งที่เคยจำเป็นอาจกลายเป็นสิ่งไม่จำเป็นก็ได้

ดังนั้น เมื่อสะสางงานเสร็จแล้วควรทิ้งสิ่งที่ไม่ต้องการ แต่ถ้าไม่ทำอย่างนี้ซ้ำ ๆ จะทำให้มีสิ่งที่ไม่จำเป็นสะสมมากขึ้น สิ่งที่ไม่จำเป็นก็จะปนกับสิ่งที่จำเป็น ทำให้เกิดปัญหา เช่น

- ไม่สามารถหาสิ่งที่จำเป็นพบได้ในทันที
- ไม่มีที่สำหรับวางสิ่งที่จำเป็น

การ **ทิ้งสิ่งที่ไม่ต้องการ** ซ้ำแล้วซ้ำอีกอย่างต่อเนื่องเป็นสิ่งสำคัญ

● ทำให้สะดวกซ้ำแล้วซ้ำอีก

กำหนดที่วางสิ่งที่จำเป็น และนำมาเก็บที่เดิมหลังจากใช้งานเสร็จแล้ว ทำให้ผู้ที่ต้องการใช้งานต่อสามารถหาพบได้แน่นอนเมื่อไปที่ที่วางของมัน **นำของที่ใช้แล้วเก็บที่เดิม ถ้านำไปใช้อีกก็นำมาเก็บที่เดิมอีก** ถ้า **ไม่นำมาเก็บที่เดิมหลังจากใช้งานเสร็จแล้ว** จะทำให้ผู้ที่ต้องการใช้งานต่อต้องค้นหาสิ่งทีควรจะมียู่ ซึ่งเป็นปัญหามาก การนำกลับมาเก็บที่เดิมซ้ำแล้วซ้ำอีกอย่างต่อเนื่องนั้นเป็นสิ่งสำคัญ

● ทำให้สะอาดซ้ำแล้วซ้ำอีก

เมื่อสกปรกก็ทำให้สะอาด ถ้าสกปรกอีกก็ทำให้สะอาดอีก

- ถ้าไม่ทำให้สะอาด ก็จะสกปรกอยู่อย่างนั้น
- การทำให้สะอาดซ้ำแล้วซ้ำอีกเป็นสิ่งสำคัญ

สะสาง สะดวก สะอาด

การทำสิ่งเหล่านี้ซ้ำ ๆ ทำให้สามารถรักษาประสิทธิผลของ 3ส ได้ เมื่อเลิก **ทำซ้ำ** จะทำให้กลับไปเป็น **สภาพก่อนเริ่มทำ 3ส** ทันที

ใน 5ส สิ่งที่สำคัญ คือ 3ส สะสาง สะดวก สะอาด
ถ้าไม่ทำ 3ส ซ้ำ ๆ ก็ไม่เกิดประสิทธิผล

สะสางซ้ำแล้วซ้ำอีก

ทิ้งสิ่งที่ไม่จำเป็น
ถ้าไม่ทำซ้ำ ๆ ก็จะทำให้สิ่ง
ที่ไม่จำเป็นสะสมมาก

ทำให้สะดวกซ้ำแล้วซ้ำอีก

นำมาเก็บที่เดิมหลังจากใช้งานเสร็จ
ถ้าไม่นำมาเก็บที่เดิม ผู้ที่ต้องการใช้จะต้องค้นหา

ทำให้สะอาดซ้ำแล้วซ้ำอีก

ถ้าเลิกการทำให้สะอาดซ้ำ ๆ จะ
มีฝุ่นมากขึ้น เป็นจุดเริ่มต้นของ
ความสกปรก

สภาพก่อนเริ่มทำ 3ส คือ

- ยังมีสิ่งที่ไม่ต้องการอยู่
- หลังจากใช้งานเสร็จแล้วก็ไม่นำมาเก็บที่เดิม ทำให้ต้องค้นหา
- เครื่องจักร อุปกรณ์สกปรก ทำให้หยุดเดินบ่อย และชำรุดบ้าง
- น้ำมันหกอยู่บนพื้น ทำให้ลื่นล้มเท้าแผลงไม่ได้ยุ่งเหยิงเพราะเนื้องาน แต่เพราะสิ่งที่ไม่เกี่ยวกับงานที่ทำให้วุ่นวาย

คำอธิบาย
พิเศษ

2

เพื่อให้ทำซ้ำได้

ประเด็นเพื่อทำ 3ส ซ้ำได้

- ① เปลี่ยนเป็นวิธีการที่ทำซ้ำได้ง่าย
- ② สร้างกฎ
- ③ สร้าง ระบบ เพื่อให้อุปนิสัยตามกฎ

■ 3 ประเด็นเพื่อทำ 3ส ซ้ำได้

การทำ 3ส ซ้ำ ๆ นั้นยากมากทีเดียว ถ้าผลลิมบ้าง งานยุ่งต่อเนื่องกันบ้าง ทำให้ไม่สามารถทำได้ เพื่อให้ทำซ้ำ ๆ ได้ วิธีการ 3 อย่างต่อไปนี้ มีประสิทธิภาพ

- ① เปลี่ยนเป็นวิธีการที่ทำซ้ำได้ง่าย
- ② สร้างกฎ
- ③ สร้าง ระบบ เพื่อให้ปฏิบัติตามกฎ

① เปลี่ยนเป็นวิธีการที่ทำซ้ำได้ง่าย

ทำ 3ส ซ้ำ ๆ เพื่อให้เกิด **ไอเดีย** ในการทำให้ทำได้ง่าย เพื่อให้เกิดการทำซ้ำทุกวัน ทุกเดือน ทุกปี ควรเปลี่ยนวิธีทำเป็น **วิธีการที่ทำซ้ำได้ง่าย** เท่าที่จะทำได้ ถ้าเป็นแบบนั้น การทำซ้ำ ๆ ก็ไม่เป็นเรื่องที่ยุ่งยากอีกต่อไป โดยทั่วไป **ไอเดีย** ที่ทำให้สามารถทำซ้ำได้ง่ายก็คือ **ไคเซ็น 5ส** นั่นเอง แม้ไม่ได้ทำ **กิจกรรม 5ส** เป็นพิเศษ แต่ในบริษัทที่ใส่ใจ **5ส** จะทำ **ไคเซ็น 5ส** อย่างกระตือรือร้นอยู่ตลอด

② สร้างกฎ

สิ่งสำคัญในการทำ **5ส** ของบริษัทที่ใส่ใจ **5ส** คือ **การทำให้เป็นกฎ**

◆ กฎความสะอาด

นำของที่ใช่แล้วมาเก็บที่เดิม

ตัวอย่างเช่น สมมติมีเพียงคนเดียวที่ไม่นำมาเก็บที่เดิม ผู้ที่ต้องการใช้ต่อก็ต้องหา จึงสร้างกฎให้ **นำมาเก็บที่เดิม** เนื่องจากทุกคนในที่ทำงานปฏิบัติตามกฎนี้ทำให้ไม่ต้องหาอีกต่อไป

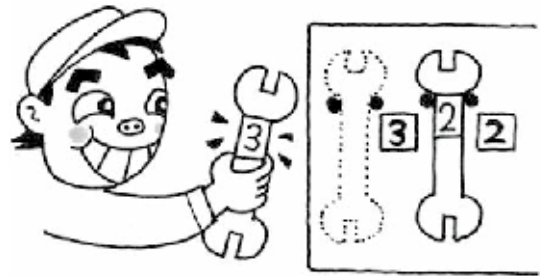
นอกจากนี้ยังมีกฎที่สำคัญอื่นที่จำเป็น เช่น **ห้ามวางสิ่งของบนหลังชั้น ห้ามวางของขวางทางเดิน**

◆ กฎความสะอาด

ในกรณีของการทำความสะอาด ถ้าแค่บอกว่า **ทำความสะอาด** **กันเถอะ** สถานที่ทำความสะอาดหรือวิธีทำความสะอาดของแต่ละคนก็แตกต่างกันไป มีความแตกต่างเฉพาะบุคคลทำให้เกิดอุปสรรคในการทำงาน

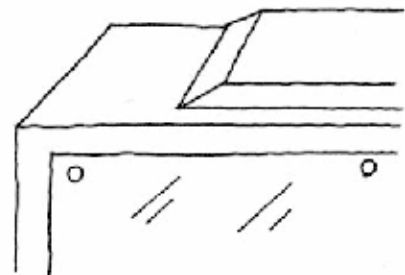
ทำ 3ส ซ้ำ ๆ เพื่อ

● เปลี่ยนเป็นวิธีการที่ทำซ้ำได้ง่าย

เปลี่ยนเป็น **วิธีการที่ได้ผลหลาย วิธีการที่ง่าย**

● สร้างกฎ

ต้องทำเช็กลิสต์ เช่น **ต้องเปิดฝาเครื่องจักรแล้วทำความสะอาดเพลา** เป็นต้น ต้องสร้างกฎความสะอาดที่บอกสิ่งที่จะต้องทำเป็นอย่างน้อย ไม่ว่าใครก็สามารถทำสำเร็จแบบเดียวกันได้ เนื่องจากปฏิบัติตามกฎความสะอาด ทำให้เครื่องจักรไม่ขัดข้อง ไม่ชำรุด และยังใช้งานได้นานอีกด้วย

ที่มา: นิตยสาร Creative & Idea KAIZEN ฉบับที่ 52 มกราคม พ.ศ.2554